

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IV. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

te volentium demonstrare DEUM: certè est excludens aseitatem, adeoque Deitatem. Et in hoc sensu Atheus semper negat carentiam omnis imperfectionis, seu exclusivam etiam productionis, esse possibilem.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

38. **O**B. 1. Nullum bonum est Chimæra: sed ens perfectissimum est bonum: ergo non est Chimæra: manifestum est clara: bonum enim est proprietas entis: Chimæra autem non est ens. manifestum est evidens; quia bonum, & perfectum identificantur. consequentia est in forma. Jam sic. Si ens perfectissimum non est Chimæra, est possibile: si est possibile, actu existit: ergo prob. manifestum est. Si non existeret, non esset ens perfectissimum; quia careret existentia, quæ est evidenter perfectio: ergo. Argumentum istud proponitur quoque sub his aliis terminis: Carentia omnis imperfectionis non est Chimæra: ergo possibilis: ergo existens. vel obscurius à Perezio: Nullum bonum est pervenisse aliquid ad hoc, ut sit Chimæra: sed ens perfectissimum est bonum: ergo non est pervenisse ad hoc, ut sit Chimæra: ergo est possibile, adeoque existens.

39. Hac ratione videtur imprimis probari, DEUM esse quoad nos per se, sive ex terminis notum. 2. Retorquetur argumentum sic: Numerus finitus perfectissimus, seu maximus est bonum: ergo non est Chimæra. Tres Personæ perfectissimæ in natura identificatæ sunt bonum: ergo evidenter possibiles. Item creatura perfectissima est bonum: ergo possibilis. In forma responderi potest primò distinctum. Ens perfectissimum est bonum; si verè detur, & exercitè à parte rei. conc. manifestum est. si tantum detur signatè in intellectu præcendente. neg. manifestum est. & consequens. Responsio hæc, cujus major declaratio peti potest ex n. 36. notando 9. & 10. bona est, & ad mentem Angelici 1. p. q. 2. a. 1. ad 2. ubi sic ait: Dato etiam, quod quilibet intelligat, hoc nomine DEUS significari hoc, quod dicitur, scilicet illud, quo majus cogitari non potest, non tamen propter hoc sequitur, quod intelligat id, quod significatur per nomen, esse in rerum natura; sed in apprehensione intellectus tantum. Nec potest argui, quod sit in re, nisi daretur, quod sit in re aliquid, quo majus cogitari non potest, quod non est datum à ponentibus DEUM non esse.

40. Resp. 2. juxta mentem Athei neg. manifestum est. cum enim ens perfectissimum juxta Atheum sit Chimæra, non est bonum: vel est bonum & simul non bonum, hoc est Chimæricum & nullum bonum. ad prob. distinctum. illatum. Bonum verum & perfectum verum identificantur. conc. illatum. Bonum Chimæricum & perfectum verum, vel vicissim bonum verum & perfectum Chimæricum identificantur. neg. illatum. Debet igitur aliunde demonstrari,

quod ens perfectissimum habeat veram perfectionem, aut veram bonitatem, & non tantum Chimæricam. Nec dicas reflexè: Ens verè perfectissimum, vel carentia vera omnis imperfectionis est bonum, & non Chimæra; nam eodem modo dicam: Numerus finitus verè maximus, & perfectissimus: Creatura verè perfectissima &c.

41. Ratio est, quia, nisi aliunde probeatur, dari ens verè perfectissimum, Atheus semper respondere potest, hoc ipsum esse Chimæram; sicut si diceret: Imperfectio verè perfectissima: sicut enim hic terminus est complexus ex duobus contradictoriis, scilicet ex imperfectione, & perfectissimo: ita etiam terminus: Ens verè perfectissimum: est terminus eodem modo complexus; nam juxta Atheum ens jam significat dependentiam ab alio, quæ juxta omnes, saltem non Atheos, est imperfectio. Et quamvis hoc reipsa sit falsum, non tamen est ex terminis notum; sed debet demonstrari, quod non sit dicendo tantum: Ens verè perfectissimum. Nec etiam dicas: Ens in suo conceptu non involvere ullam dependentiam, vel imperfectionem; quamvis enim hoc admittatur in scholis, ubi admittitur DEUS, tamen ex se evidens non est, præsertim si loquamur de ente exercitè & in statu physico tali, debetque Atheo probari; aliàs semper dicit, ens excludere aseitatem. Simile responsum datur ad alios terminos: scilicet negatur, carentiam omnis imperfectionis esse verum bonum, vel non esse Chimæram.

42. Dices cum quibusdam contra retortiones, implicantiam numeri finiti maximi & creaturæ perfectissimæ aliunde probari; non verò implicantiam entis perfectissimi. at urgeo ex notando septimo n. 35. Sic adversarii ad summum probabiliter ostendunt DEUM, non autem demonstrant: imò cum contra mysterium SS. Trinitatis afferri non possit implicantia verè talis, etiam hoc demonstratum foret; posset enim eodem modo dici: Carentia trina omnis imperfectionis: Ens trinum perfectissimum. Si dicas, in his occurrere saltem contradictiones apparenter tales respectu intellectus humani: respondeo, etiam in intellectu Athei dari contradictiones apparenter tales in ente perfectissimo, cum jungatur ens, hoc est juxta ipsum, dependentia, & perfectissimum, hoc est ad mentem argumentantium, aseititas. Dein non statim capitur, quomodo omnes perfectiones, DEO attributæ, sint compossibiles, e.g. quomodo stet libertas simul & immutabilitas, quæ tamen debet supponi in ente omnimodè perfectissimo: non ita se res habet in demonstratione à posteriori; quia ibi aliunde demonstratur ens à se, & ex hoc prædicato dein alia deducuntur.

43. Dices 2. Si terminus Ens perfectissimum est complexus, & involvit duo contradictoria; separemus per intellectum ista contradictoria, hoc est imperfectionem à perfectione, & dis-

curra-

curramus de hac sola, tunc procedet demonstratio. Resp. neg. quòd hæc separatio possit fieri ex n. 34. notando 5. hæc enim separatio non esset pura negatio imperfectionum positivorum, sed accumulatio omnium perfectionum, ut scilicet excludatur omnis imperfectio etiam negativa, quas perfectiones Atheus negat esse composibiles. Dein non posset saltem separari prædicatum existentis, ut patet: & tamen hoc prædicatum ex mente Athei jam involvit dependentiam, donec oppositum aliunde ei demonstretur. Responderi potest secundò: dato etiam, quòd hæc separatio posset fieri, fieri deberet tantum per præcisionem formalem: ex quo non sequitur, quòd in statu exercito ens perfectissimum non involveret contradictoria, ut colligi potest ex n. 36. notando 9. & 10. Hæc responsio bona est, prior fors expeditior. Si urgeas: quælibet Chimæra componitur ex partibus, quarum quælibet seorsim est possibilis: ergo etiam ista, quæ est composita ex perfectionibus & imperfectionibus: ergo tam perfectiones, quam imperfectiones seorsim sunt possibiles: ergo etiam solus cumulus perfectionum est possibilis, adeoque DEUS. Resp. neg. ant. quòd falsum est in omnibus Chimæris compositis ex uno membro necessario: e. g. juxta omnes non Atheos est Chimæra DEUS non existens: ergo potest Atheus dicere, etiam antecedens esse falsum in aliis, donec ipsi oppositum aliunde demonstretur. Accedit, quòd præsertim hæc Chimæra *Ens perfectissimum* non possit partialiter ita accipi; nam in ipso prædicato *perfectissimum* jam involvitur existentia, adeoque ex mente Athei dependentia, seu imperfectio. Si autem existentia per intellectum separaretur, per se ruit argumentum.

44. Dices 3. Duo contradictoria non possunt esse idem inter se: sed ens perfectissimum, seu carentia omnis imperfectionis, & aliqua imperfectio sunt contradictoria: ergo non possunt esse idem inter se: ergo ens perfectissimum non potest involvere imperfectionem. Resp. quomodo ergo hircocervus potest esse Chimæra? scilicet sunt duo contradictoria idem inter se in Chimæris, sicut sunt, si ve existunt, non absolute, sed conditionate; nam, quando dicimus: *Hircocervus est Chimæra*, propositio est conditionata, sicut omnes propositiones necessariae de creatis, & habet tantum hunc sensum: si daretur hircocervus, daretur Chimæra. Sic etiam non dicit Atheus, defacto dari ens perfectissimum involvens imperfectionem; sed tantum, si daretur, tunc involveret: ex quo ipse vult inferri, illud realiter non dari.

45. In forma dist. maj. contradictoria non possunt esse idem inter se ita, ut sint, seu existant absolute, conc. ma. conditionate, neg. ma. & om. mi. neg. conseq. Addo: quando dicitur, talem vel talem rem esse actu impossibilem, non significari existere actu duo contradictoria identificata (nam e. g. hircocervus non existit)

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I

sed tantum significari, quòd actu sit vera hæc propositio conditionata: si daretur istares, darentur contradictoria identificata: ex quo tamen ipso inferitur, rem hanc non posse actu existere. Nolim autem huc afferas difficultatem, an in Divinis de eadem re possint verificari prædicata contradictoria; nam, quamvis hæc multi admittant, non demonstrant, sed ex principiis fidei inferunt.

46. Dices 4. Hoc enthymema est verum: Datur impossibile: ergo datur carentia alicujus perfectionis: ergo per evidentem illationem ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis etiam hoc est verum: non datur carentia alicujus perfectionis: ergo non datur impossibile: subsumitur: atqui, quando datur carentia omnis imperfectionis etiam negativæ, non datur carentia alicujus perfectionis: ergo non datur impossibile: consequenter est possibilis; adeoque existens & DEUS. Resp. conc. vel om. duobus enthymematis, neg. mi. subsumptam; nam, ut jam sæpe diximus, carentia omnis imperfectionis, cum non possit concipi ut pura negatio aut nihil, sed debeat concipi ut ens, involvit juxta Atheum dependentiam, adeoque aliquam imperfectionem, consequenter carentiam alicujus, quod saltem argumentans supponit esse perfectionem, scilicet carentiam aseitatis. Potest etiam responderi 2. d. dist. 1. ant. Est verum enthymema, si sensus sit: datur impossibile exercitè in statu reali; vel saltem per conceptum adæquatum in intellectu. conc. ant. si tantum sit sensus: datur tantum signatè & per conceptum præcisivum. neg. ant. & conf. potest enim Chimæra abstrahendo ab imperfectionibus considerari ut mera perfectio; quo supposito non sequitur, quòd si in intellectu detur Chimæra tantum inadæquate concepta, (qualiter Atheus dicit concipi à suis adversariis hanc Chimæram: *Carentia omnis imperfectionis*) eo ipso in intellectu detur imperfectio; quia potest ab hac in statu signato præcindi: consequenter posset consequens enthymematis esse falsum in statu signato, adeoque etiam enthymema non verum. Aliud esset, si daretur Chimæra à parte rei; vel adæquate cognosceretur; tunc enim non posset dari talis præcisio: at primum fieri non potest, alterum, ut ait Atheus, etiam non fit. Vide dicta n. 36. & n. 39. Potest responderi tertio dist. ant. Et hoc enthymema & propositio ab opposito illata habet tantum sensum conditionatum, ex quo nihil absolutum inferitur. conc. ant. habet sensum absolutum: neg. ant. & conf.

Ad clariùs capiendas has responsiones, nota ex n. 44. quòd omnes propositiones necessariae de creatis, vel distinctis à DEO sint conditionatae: & utique antecedens: Datur impossibile: absolute non est verum: cumque ex antecedenti conditionato non possit inferri nisi iterum consequens conditionatum; etiam istud non potest esse absolutum: ergo per quaecunque legitimam illationem ab opposito consequentis conditionati non potest inferri oppositum antecedentis absolutum: consequenter non potest inferri ab-

B

soluta

soluta existentia carentiæ omnis imperfectionis: imò, si ritè accipiatur hoc enthymema, plus non dicit, quàm hæc propositio conditionata: si datur impossibile, datur imperfectio: ex qua propositione per legitimam illationem ab opposito conditionati seu consequentis ad oppositum conditionis, seu antecedentis hæc tantum iterum conditionata sequitur: si non datur imperfectio, non datur impossibile: ex qua etiam nihil absolute infertur; quia si subsumeretur: atqui, datæ carentiæ imperfectionis, non datur imperfectio: iterum esset propositio tantum conditionalis; quia solum significaret: si datur carentia &c. dein hæc ipsa propositio subsumpta, ut jam sæpe dictum, negaretur ab Atheo, dicente, carentiam illam esse terminum complexum, adeoque involvere contradictionem & imperfectionem. Addendum etiam obiter, non esse formaliter æquivalentes propositiones: *Non datur carentia alicujus perfectionis*: & *Datur carentia omnis imperfectionis*: cum prior sit negativa, altera affirmativa, vel infinitans. Sic rectè dicis: sol lucet: ergo dies est: & ab opposito consequentis: dies non est: ergo sol non lucet: scilicet si propositio sit negativa: at malè si infinitans: non sol, sive aliquid distinctum à sole lucet.

47. Dices 5. Implicat in terminis, quòd ens perfectissimum sit Chimæra: ergo. Resp. 1. conced. totum, ad omnem Chimæram requiruntur termini implicantes contradictionem, adeoque etiam ad hanc, de qua loquimur. Resp. 2. disting. ant. ex mente Athei, id est, ipsi termini: *Ens perfectissimum* sunt contradictorii. conced. ant. id est, ipsa implicantia, reflexè sumpta est Chimæra, vel nulla. neg. ant. & conseq. & retorqueo in creatura perfectissima. Si urgeas: ergo DEUS ex terminis est implicatiorius. Resp. disting. illat. DEUS est ex terminis implicatiorius, id est, evidenter est implicatiorius, quod aliquando significatur per has voces. neg. ant. id est termini, ex quibus fit definitio, vel descriptio DEI, sunt implicatorii, subdist. sunt reverà tales. neg. ex mente Athei. conced. illat. quòd autem ipse malè hos terminos accipiat, debet ei demonstrari à posteriori, cum à priori non possit.

48. Dices 6. Nullus defectus est sine defectu: Chimæra est defectus: ergo non est sine defectu: ergo per legitimam conversionem ens sine defectu non est Chimæra. Cum hoc coincidit argumentum, quod Viva p. 1. disp. 1. q. 1. a. 3. n. 15. proponit: nulla Chimæra est sine contradictione: ergo nulla est sine imperfectione: ergo ens sine imperfectione non est Chimæra. Et addit, non posse responderi, Chimæram esse bonam, & non bonam; nam hoc ipso non est bona, ut ait, nisi cum addito distrahente, atque adeò absolute non est bona. Sed idem reponit Atheus, & dicit, ens perfectissimum etiam tantum esse tale cum addito distrahente, scilicet ente, quod in suo conceptu involvit imperfectionem, adeoque absolute non esse perfectissimum, imò nec bonum. In forma responderi potest primò dist. ma. nul-

lus defectus in statu exercito est sine defectu conced. ma. in statu signato, seu in intellectu præcendente. neg. ma. & conc. mi. sub eadem distinctione conc. vel neg. conseq. Explicatio uberior hujus responsionis peti potest ex n. 36. & 37. Insuper notandum, similes propositiones necessarias de creatis esse saltem implicite conditionales, in quibus copula est sumitur tantum in vi copula, ut significet tantum convenientiam prædicari cum subiecto: non autem in vi verbi, ut significet idem, ac existit; unde neque in propositione convertente potest sumi in vi verbi, e. g. quia in ista propositione necessaria: *Omne currens est animal*: copula est non significat existentiam: neque in conversa: *Aliquod animal est currens*, potest illam significare; alias posset ex vero inferri falsum: consequenter etiam propositio: *Ens sine defectu non est Chimæra*: tantum conditionata est, & significat, si detur, vel si existat: & subintelligitur: si ens sine defectu alterius perfectionis, quàm existentia, haberet etiam existentiam, non esset Chimæra. vide n. 47. Resp. 2. neg. mai. quia saltem aliquis defectus Chimæricus, seu aliqua Chimæra, id est, juxta Atheum *Ens perfectissimum* est sine defectu. Quamvis autem etiam sit cum defectu, eò quòd involvat utrumque contradictorium, & hinc etiam possit concedi major, tamen, quia est etiam sine defectu, potest eadem major negari, ut docetur in summulis, quando examinatur famosum illud enthymema: *Petrus est equus: ergo baculus est in angulo*.

49. Dices 7. Qui dicit: *Ens necessarium vel necessario existens non existit*, sibi contradicit in terminis: ergo evidens est, quòd existat. Idem est, si dicatur: *Ens perfectissimum*; quia inter alias perfectiones est etiam necessitas existendi. Confirm. Ens impossibile evidenter non existit: ergo ens necessarium evidenter existit. prob. conseq. non est major connexio inter ens possibile, & non existens; quàm inter ens necessarium, & existens: ergo. Resp. neg. ant. quia cum ex mente Athei sermo sit de ente Chimærico, non est contradictio in hac propositione nisi ex parte subiecti, in quo juxta ipsum combinantur termini contradictorii. Retortio clara est in propositione, qua dico: *Centum entia necessario existentia non existunt*: quam dicendo utique non sibi contradicunt adversarii. Si fortè velint debere dici: *Non existunt centum entia necessario existentia*, ut scilicet per particulam malignantis naturæ omnia negentur, etiam Atheus volet dici debere: *Non existit ens necessario existens*. Verbo propositio *Ens necessario existens existit*: est juxta Atheum de subiecto non supponente, adeoque falsa, & consequenter ejus contradictoria. *Ens necessario existens non existit*: est vera. Ad confir. neg. conseq. ad prob. neg. ant. ex mente Athei; quia ens necessarium, cum sit complexum ex duobus contradictoriis, scilicet à se & ens, etiam, utpote impossibile, est connexum cum non existente, adeoque non connexum cum sua existentia.

50. Ob. 2. Ex eodem Perez argumetum,

tum, quod ipse vocat argutum, alii verò mirabile. Vel datur DEUS, vel non datur DEUS: quidquid dicatur, datur DEUS: ergo, prob. minor: si datur DEUS, habetur intentum: si non datur DEUS, datur negatio necessaria DEI; sed hæc ipsa est DEUS: ergo si non datur DEUS, datur DEUS. mai. patet: si enim non datur DEUS, debet esse impossibilis; quia non potest deinceps dari, cum non possit incipere: ergo ejus negatio est necessaria. mi. prob. Ipsa negatio DEI esset ens necessarium: ergo DEUS. Confirm. Omne, quod est absolute necessarium, non est prudenter odibile: sed, quod non est prudenter odibile, non habet defectum: ergo est ens perfectissimum, adeoque DEUS: atqui negatio DEI juxta Atheum esset absolute necessaria: ergo. Resp. ex mente Athei. neg. mi. & dico, non dari DEUM ad. probat. neg. mi. ad ejus prob. neg. ant. Negationes ex doctrina Suarezii, & Recentiorum longè communiori, quam etiam in philosophia secutus sum, non sunt entia, sed sunt nihil: cuius oppositum nec à longè est demonstratum; quare ad summum esset hoc argumentum pro existentia DEI probabile.

§1. Ad confirm. conc. maj. dist. mi. quod non est odibile, non habet defectum morale. conc. mi. non habet defectum physicum, vel positivum, vel negativum. neg. mi. & conf. Odium & amor non tam respiciunt bonum physicum, quam morale. Sic peccatum, licet ut ens habeat bonitatem physicam, non potest prudenter amari: at negatio peccatorum infernalium, licet non habeat bonitatem physicam, tamen est prudenter amabilis. Sic etiam odium non potest ferri in omnem defectum physicum, & negativum tantum; alias etiam visio beatifica & B. Virgo essent prudenter odibiles; sed requiritur aliquis defectus vel moralis, vel physicus talis, qui malum aliquod, vel molestiam odio habenti afferat: talis autem Atheo non est negatio DEI; unde ab illo non potest prudenter odio haberi. Ex eo autem, quod esset purum nihil, haberet magnum defectum physicum, & minimè esset DEUS.

§2. Ob. 3. ex Ulloa *Physica Speculativa* p. 1. disp. 3. c. 1. §. 2. n. 12. Evidens est evidentiam metaphysicam ex illis, quæ non quidem obturet omne os omni tergiversationi humanæ, sed qualis datur inter homines cordatos, scilicet talis, quam prudenter negare non possis, DEUM non esse monstrum Chimæricum, sed esse possibilem: ergo evidens est, eum existere; quia evidens est, eum debere habere omnem perfectionem simpliciter simplicem, inter quas evidenter est necessitas existendi. Hæc ibi fusè hic auctor, ubi etiam contendit, ad evidentiam metaphysicam non requiri, ut nemo contradicat, aut nullus prorsus fallibilitatis scrupulus subsit; cum omnes demonstrationes etiam Geometricæ nitantur experientiam sensuum per se fallibilem. Sed ego hucusque semper cum communi judicavi, quod evidentia præsertim metaphysica, intellectum termi-

nos ritè penetrantem rapiat ac necessitet ad assensum, ut nec prudenter, nec imprudenter possit dissentiri, quia non est liber; cum tamen imprudentia libertatem supponat. Sanè certitudo tantum moralis jam excludit dissensum prudentem, imò etiam sapè propositio unice probabilis. Verum est, posse aliquando averti intellectum à consideratione motivorum evidentium; at dum ea actu considerat, dissentiri non potest. Neque etiam necesse est, quod omnes objectiones in oppositum clarè solvantur (quia aliquando etiam evidentissimis, ut motui corporum, objici possunt difficillima) modò rationes evidenter ostendant, objecta tantum esse sophismata.

§3. Ad id, quod additur de fallibilitate sensuum, respondeo, negando, quod experientia sensuum prorsus universalis, & constans omnium Gentium & hominum, doctorum & indoctorum possit fallere (aliud est est de experimento vel casu particulari) alias non erit mihi vel tibi evidens, quod detur mundus aut alia creatura præter me aut te: nec quod dentur mala, aut bona &c. & sic nec ex creatione mundi, nec ex providentia demonstrari poterit DEUS, nec ex miraculis, quæ etiam sensibus percipiuntur &c. quas tamè demonstrationes SS. PP. præcipuè approbant: quare si tantum prudenter negari non possit, non videtur evidens propositio assumpta. Sed his omnibus fermè omisissis, in forma ad argumentum dist. ant. evidens est à posteriori, DEUM non esse monstrum. con. ant. evidens est à priori, vel quasi priori præscindendo ab omni creatura, ex qua inferatur ea possibilitas, & ita, ut prudenter negari non possit, esse evidens dari DEUM. neg. ant. Vel aliter. ut prudenter negari non possit eum dari, subdist. ut non possit prudenter negari positivè, seu per positivum dissensum. om. ant. ut non possit negari negativè, seu assensus saltem suspendi. neg. ant. & conf. si enim nulla ratio à posteriori afferretur, cum propositio hæc: *DEUS existit*: per se nota non sit, posset quis suspendere saltem assensum; hoc autem ipso evidentia non adesset; quia intellectum non raperet, quamvis posset fors dici adesse aliquam probabilitatem. Et certè, cum in DEO involvatur afeitas, non video, quomodo statim in eo casu raperetur intellectus ad eam affirmandam, aut quomodo statim imprudentiæ accusaretur, qui suspenderet assensum, & quæreret motiva alia.

§4. Ob. 4. ex Elparza. Dantur veritates aliquæ objectivæ simpliciter necessariae, ac æternæ, e. g. *Quodlibet est, vel non est: Homo est animal rationale* &c. sed veritates necessariae, & æternæ sunt ens necessarium ac æternum, consequenter DEUS: ergo. Confirm. Veritates creatæ sunt conclusiones deductæ ex veritate prima increata, seu DEO: ergo debet iste admitti antecederet ad veritates creatas, & independenter ab illis. prob. conseq. præmissæ non dependent à conclusione, & hæc non potest esse evidens, nisi illæ pro priori jam sint

sint evidentes. ergo. Resp. Hæc argumentatio nititur tantum fundamento probabili, quod veritates necessariae de creatis realiter ab æterno existant, seu aliquid sint per statum, & identificentur cum DEO, quod à plurimis nostrorum negatur, & negabitur etiam à nobis, quando agemus de DEO sciente. Resp. 2. ex mente Athei negantis omne increatum, & simpliciter necessarium ab æterno. neg. ma. si intelligantur dari per statum: si autem tantum intelligantur dari per ampliationem, vel alienationem. neg. mi. nam DEUS debet dari per statum: sed de his iterum, quando de DEO sciente. Ad confirm. neg. ant. Imò econtra veritates creatæ sunt præmissæ, ex quibus à posteriori infertur veritas prima, seu DEUS.

55. Ob. 5. Implicat evidenter, omne ens possibile esse imperfectum: ergo necessario aliquid ens possibile non est imperfectum: ergo est DEUS. Prob. ant. Omne imperfectum evidenter ideo est imperfectum: quia ipsi deest ulterior perfectio possibilis: sed implicat evidenter, quod omni possibili desit ulterior perfectio possibilis: ergo implicat evidenter, omne possibile esse imperfectum. Resp. 1. Retor. arg. in numero sic. Implicat, omnem numerum finitum esse imperfectum in ratione numeri finiti: ergo aliquis est perfectissimus, seu maximus numerus finitus. prob. ant. Omnis numerus est imperfectus in ratione numeri finiti: quia deest ipsi ulterior additio finita possibilis: sed implicat, quod omni numero possibili finito desit aliqua additio alicujus numeri finiti: ergo. Idem retorquetur in creatura perfectissima sic. Implicat, omnem creaturam esse imperfectam in ratione creaturæ: quia impossibile est, ut omni creaturæ possibili desit aliqua perfectio creata, cujus tamen defectus eam facit imperfectam in ratione creaturæ, vel intra limites creaturæ.

56. Resp. 2. om. quod possibilitas entium sit à priori, vel ex terminis nota; cum aliqui acriter defendant, esse tantum notam à posteriori, seu ab experientia: resp. inquam, disting. ant. Implicat, omne ens distributive acceptum esse imperfectum. neg. ant. collectivè acceptum. om. ant. (quia fors posset negari suppositum, quod omne ens possibile possit sumi per modum unius) & neg. conseq. ad prob. iterum disting. mi. implicat, quod omni possibili collectivè accepto desit ulterior perfectio possibilis. om. mi. ex ratione modò data: implicat, quod omni possibili distributive accepto desit ulterior perfectio. neg. mi. & conseq. Ex hoc argumento ad summum sequitur, quod intra totam collectionem infinitam omnium possibilium (si tamen ista possint accipi per modum unius collectionis) deberet tandem dari omnis perfectio possibilis; quæ tamen collectio DEUS esse non posset; cum hic debeat esse ens unum, simplex, non aggregatum ex pluribus imperfectis.

57. Dein necdum est demonstratum, quod inter omnes perfectiones posibles etiam

sit aseitias, quam cum semper neget Atheus, donec ei à posteriori demonstretur, ex hoc argumento nondum demonstratur DEUS. Negabit etiam Atheus, quod collectio entium infinitorum ita jam exiit, vel etiam aliquando existere possit, ut non sit possibile ens perfectius omni ente jam existente distributive sumpto, cujus causa assignari potest concursus plurium causarum tantus, ut totus actus primus proximus sit perfectior effectu, licet qualibet causa seorsim sit imperfectior. Si velis eum impugnare ex implicantia infiniti in creaturis, dato etiam, quod hæc possit demonstrari, jam erit demonstratio DEI à posteriori, seu creaturis.

58. Dices 1. Quodlibet ens est imperfectum; quia opponitur perfectissimo: sed nulum ens est imperfectum; quia opponitur Chimæræ: ergo ens perfectissimum non est Chimæra. Resp. retorq. arg. in numero maximo & creatura perfectissima. In forma neg. maj. Juxta Atheum ens est imperfectum vel quia opponitur toti collectioni; vel quia opponitur perfectiori, & perfectiori in infinitum. Dein etiam major, ut sit innegabilis ab Atheo, non potest intelligi, nisi de ente perfectissimo inter possibilis: tale autem juxta ipsum non est ens à se: unde etiam om. in hoc sensu majore, non esset demonstratus DEUS. Aliqui hæc videntur dicere, quodlibet ens esse imperfectum; quia excludit aliquam perfectionem sibi possibilem: sed, cum essentia sint immutabiles, sunt etiam imperfectæ; quia excludunt perfectionem sibi impossibilem: e. g. homo est imperfectus; quia habet inferiorem naturam, quam sit angelica: & tamen istius identitas ei possibilis non est.

59. Dices 2. Omne imperfectum ideo est imperfectum; quia nec formaliter, nec eminenter in se continet omnem perfectionem possibilem: sed nihil est imperfectum; quia non est Chimæra: ergo continere formaliter, vel eminenter omnem perfectionem possibilem non est esse Chimæram: ergo DEUS, qui ista continet, non est Chimæra. Confir. omne ens est ideo imperfectum; quia non est simpliciter indefectibile, nec sibi sufficiens ad existendum, nec aliis absolute necessarium: ergo tale ens non est imperfectum, consequenter non est Chimæra. Resp. argumentum iterum retorq. in numero maximo & creatura perfectissima. Dein vel inter omnem perfectionem possibilem includitur etiam aseitias, vel non. Si secundum. neg. ultimam conseq. quia sine hac etiam cum omni perfectione possibili non datur DEUS. Si primum. neg. suppositum; cum juxta Atheum aseitias, utpote terminus complexus ex duobus contradictoriis, non sit perfectio possibilis; cumque hanc adversarii subintelligant, in forma nego suppositum majoris, vel ipsam majorem; nam quodlibet ens est imperfectum; quia vel non est tota collectio omnium entium, vel quia semper aliud, distributive sumptum, est possibile perfectius, sicut solent philosophi dicere, quamlibet creaturam esse imperfectam; non, quia opponitur creaturæ perfectissimæ, sed quia

quia perfectiori, & perfectiori in infinitum.

60. Ad confirmationem. Fors ex mente Athei potest transmitti, quod tota infinita collectio in aliquo sensu sit simpliciter indefectibilis, sibi sufficiens ad existendum, etsi non quoad singulas partes, tamen secundum aliquas alias scilicet de novo producendis absolute necessaria: & hinc quodlibet ens distributive sumptum (de quo intelligi debet antecedens) potest dici imperfectum; quia non est tam perfectum, quam tota collectio. Hinc om. ant. & dist. conseq. ergo tale ens seu talis collectio non est imperfecta. conc. conseq. tale ens unum & singulare. neg. conseq. hoc enim haberet a seipso strictè talem, quæ repugnat juxta Atheum: at verò collectio illa non habet a seipso strictè talem; cum singulæ partes essent productæ, & producentes: in quo licet erret Atheus, tamen error ejus debet à posteriori demonstrari, scilicet ex natura creaturarum. Nec dicas: si nulla pars distributive sumpta continet omnem perfectionem possibilem, tunc neque tota collectio; nam de hac re agemus infra, ubi de argumento à sensu distributivo ad collectivum.

61. Ob. ultimò. Evidens est non omnia implicare: ergo evidens est DEUM dari, prob. conseq. si non omnia implicant, tunc vel est possibile ens contingens, vel necessarium: quidquid admittatur, datur DEUS: ergo. prob. mi. Si est possibile ens necessarium, datur DEUS, ut patet. Si est possibile contingens, tunc etiam est possibile necessarium. prob. illatum. Si tantum essent possibilia entia contingentia, possent omnia deficere, adeoque nihil amplius esse possibile: hoc evidenter implicat: ergo. Resp. hanc demonstrationem non nego esse bonam; sed nego esse à priori; nam r. nititur propriæ cujusque experientiæ, de se ac aliis creaturis existentibus, adeoque possibilibus, quæ experientia præsertim de se, non habetur præcisè per sensus, sed immediate per intellectum: vel certè, si sensus concurrunt, non possunt in hoc falli.

62. Quod ideo addo; quia quidam volunt dicere, quod cum sensus semper fallibiles sint, non possit aliquid sensibile demonstrari à priori, sed debeat esse intellectuale, & consequenter DEUS: quod tamen necessarium non est: imò negatur merito, sensus universaliter quoad omnia posse falli, cujus rationem dedimus n. 53. 2. Quod ex contingentibus sequatur necessarium, non probatur a priori, sed à posteriori; quia contingentia sunt effectus entis necessarii. Imò, nisi per demonstrationem à posteriori demonstretur, quod sine ente necessario non possit esse contingens, etiam indeterminatè sumptum, eoque nec istud suæ causæ carere possit, Atheus distinguet majorem ultimi syllogismi, & dicit, posse quidem omnia possibilia contingentia determinatè sumpta deficere, non verò omnia indeterminatè sumpta. Sed & minor, quod scilicet implicet nihil amplius esse possibile, videtur tantum esse demonstrata à posteriori per experientiam à creaturis habitam.

ARTICULUS V.

An & quomodo DEUS possit demonstrari à posteriori.

63. Dico. DEUS demonstrari potest à posteriori, hoc est, per argumenta à creaturis desumpta, tam moralia, quam physica. Per moralia autem argumenta non intelligo tantum moraliter certa, sed ex principiis directivis morum assumpta, quæ talia sint, ut neutiquam fallant. Incipiendo autem à priori argumentorum specie, sic demonstratur DEUS. Primò. Universalissima, & constantissima persuasio hominum, quæ simul est fundamentum omnis honestatis, est necessariò vera: talis est persuasio de existentia DEI: ergo. prob. ma. Est prorsus incredibile, quod homines, aliàs tam facile dissentientes, ubique tam constanter conspirarent in sententiam aliquam, nisi ad eam inclinarentur à natura, quæ ad falsitatem non inclinat, nisi velimus dicere, quod etiam prima principia fallere possint, tam speculativa, quam practica, & quod primum etiam principium, & fundamentum omnis honestatis sit Chimæricum quoddam imaginationis ludibrium, quo præ aliis decipiantur probi, atque honesti, secus autem pessimi quique, id est Athei, atque adeò veritas lateat probos, pateat improbis, consequenter natura nos impellat ad errorem pessimum, superstitiosum scilicet cultum DEI, & ad judicandum esse virtutem id, quod est grande vitium, atque remordeat nos conscientia non ob commissum, sed ob omissum peccatum, quæ omnia sunt evidenter falsa.

64. Minor superior negari non potest; nam omnes nationes, & genera hominum agnoscunt aliquem DEUM, ut constat ex omnium historiis, ex Sancto Augustino cit. n. 22. & ex Cicerone. cit. n. 25. Quamvis autem paucissimi quidam ut Protagoras, Diagoras, Lucianus, Machiavellus, & similis farinæ nequissimi homunciones fortè ausi sint DEUM negare, id non obest universalissimæ omnium aliorum persuasioni; nam & illud principium: *Quodlibet est, vel non est*: fertur à Democrito & Epicuro negatum. Dein etiam hujusmodi homines raro DEUM negant interiùs, vel, si hoc aliquando faciant, non faciunt constanter, sed ad tempus, ut licentiùs vivant: at postea, in subitis præsertim casibus, aut periculis, tonante, aut fulminante cælo, etiam DEUM inclamant, vel aliquando blasphemant.

65. Quod autem Brasili dicantur nullum agnovisse DEUM, non est universaliter verum; nam in vita V. P. nostri Josephi Anchietæ, dicti Brasiliæ Apostoli (ubi n. plura de Brasiliæ est reperire) mentio habetur de Idololatriis; item dicitur, quod ipsi Brasili sæpe DEUM tanquam Vindictam scelerum timerint; aliqui etiam satis humanam vitam egerint; quod inter eos etiam benefici fuerint, quos tanquam Sanctos & Deos coluerint; quod dixerint, DEUM cæli Dominum injurias sibi à Lusitanis illatas ultum fuisse: ipsum Anchietam amicum DEI vocaverint.